

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
190/21. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2021. október 26.

A C-109/20. sz. ügyben hozott ítélet
PL Holdings

Az uniós jog tiltja a tagállamok közötti kétoldalú beruházási szerződésben szereplő semmis választottbírói kikötéssel megegyező tartalmú választottbírói megállapodás valamely tagállam általi megkötését

A nemzeti bíróság tehát köteles hatályon kívül helyezni az ilyen választottbírói megállapodás alapján hozott választottbírói ítéletet

2013-ban a luxemburgi jog alá tartozó PL Holdings nevű társaságnak felfüggesztették egy lengyel bankban fennálló részesedéseire vonatkozó szavazati jogait, és e részesedések kényszerárverésére kötelezték. Mivel a PL Holdings nem értett egyet a Komisja Nadzoru Finansowego (pénzügyi felügyeleti hatóság, Lengyelország) e határozatával, úgy döntött, hogy választottbírói eljárást indít Lengyelországgal szemben. E célból az egyrészről a Belgium és Luxemburg, másrészről Lengyelország között 1987-ben kötött kétoldalú beruházási szerződésre (BIT)¹ támaszkodva a PL Holdings az e szerződésben szereplő választottbírói kikötésben² előírt választottbíróshoz fordult.

2017. június 28-i és szeptember 28-i két ítéletével a választottbíró megállapította joghatóságát a szóban forgó jogvita elbírálására, továbbá megállapította, hogy Lengyelország megsértette a BIT-ből eredő kötelezettségeit, és arra kötelezte, hogy fizessen kártérítést a PL Holdings részére.

A Lengyelország által a Svea hovrätt (stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) előtt a választottbírói ítéletek hatályon kívül helyezése iránt benyújtott keresetet elutasították. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy jöllehet a BIT-ben szereplő választottbírói kikötés, amely szerint az e szerződéssel kapcsolatos jogvitát választottbírósnak kell eldöntenie, semmis is, e semmisség nem akadályozza meg azt, hogy egy tagállam és egy másik tagállam beruházója később e jogvita megoldása érdekében *ad hoc* választottbírói megállapodást kössön.

A fellebbviteli bíróság határozatával szemben benyújtott felülvizsgálat ügyében eljáró Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) úgy határozott, hogy a Bírósághoz fordul annak tisztázása érdekében, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk akadályát képezi-e a jogvita felei közötti *ad hoc* választottbírói megállapodás megkötésének, amennyiben e megállapodás tartalma megegyezik a BIT által előírt, az uniós joggal ellentétes választottbírói kikötéssel.

A nagytanácsban eljáró Bíróság az Achmea ítéletből³ eredő ítélkezési gyakorlatát fejté ki, és úgy ítéli meg, hogy az uniós jog tiltja, hogy valamely tagállam ilyen választottbírói megállapodást kössön.

A Bíróság álláspontja

Először is, az Achmea-ítéletre támaszkodva a Bíróság megerősíti, hogy a BIT-ben szereplő azon választottbírói kikötés, amelynek értelmében az egyik tagállam beruházója a BIT-et megkötő másik tagállamban létesített beruházásokkal kapcsolatos jogvita esetén választottbírói eljárást

¹ Az egyrészről a Belga Királyság kormánya és a Luxemburgi Nagyhercegség kormánya, másrészről a Lengyel Népköztársaság kormánya közötti, a beruházások kölcsönös előmozdításáról és védelméről szóló, 1987. május 19-én aláírt megállapodás.

² A BIT 9. cikke.

³ 2018. március 6-i Achmea ítélet ([C-284/16](#), lásd továbbá: [26/18. sz. sajtóközlemény](#)).

indíthat ez utóbbi állammal szemben egy választottbíróság előtt, amelynek joghatóságát ezen állam köteles elfogadni, ellentétes az uniós joggal. E kikötés ugyanis a természeténél fogva veszélyeztetheti – a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvén túl – az uniós jog sajátos jellegének megőrzését, amelyet az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás biztosít. Az említett kikötés ezért nem egyeztethető össze a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében foglalt elvével, és sérti az uniós jog autonómiáját, amint azt többek között az EUMSZ 344. cikk rögzíti.

Másodszor, a Bíróság megállapítja, hogy annak lehetővé tétele valamely tagállam számára, hogy egy olyan jogvitát, amely az uniós jog alkalmazására és értelmezésére vonatkozhat, az uniós joggal ellentétes, és így semmis választottbírósági kikötésben foglaltakkal azonos jellemzőkkel bíró választottbíróság elé terjessze az e kikötéssel megegyező tartalmú *ad hoc* választottbírósági megállapodás megkötésével, valójában az e tagállamra vonatkozóan a Szerződésekből, és különösen a hivatkozott rendelkezésekből eredő kötelezettségek megkerüléséhez vezetne.

Mindenekelőtt ugyanis ezen *ad hoc* választottbírósági megállapodás azon jogvita tekintetében, amelyben azt megkötötték, ugyanolyan hatásokkal járna, mint a szóban forgó választottbírósági kikötéshez fűződő hatások. Ezen egyezmény létjogosultsága éppen az lenne, hogy e kikötés helyébe lépjen annak érdekében, hogy e kikötés semmissége ellenére fenntartsa annak joghatásait.

Továbbá az érintett tagállamot terhelő kötelezettségek megkerülésének következményei nem kevésbé súlyosak amiatt, hogy egyedi esetről van szó. Valójában e jogi megközelítés számos olyan jogvita keretében alkalmazható lenne, amely az uniós jog alkalmazását és értelmezését érintheti, ezáltal ismételten aláásva e jog autonómiáját.

Ráadásul a valamely tagállamhoz semmis választottbírósági kikötés alapján intézett választottbírósági eljárás iránti kérelem alkalmas arra, hogy választottbírósági eljárásra vonatkozó ajánlatot tartalmazzon, és ezen állam így úgy tekinthető, hogy elfogadta ezt az ajánlatot pusztán azáltal, hogy nem hivatkozott konkrét érvekre egy *ad hoc* megállapodás fennállása ellen. Márpedig ez a helyzet azzal a következménnyel járna, hogy fenntartja az e tagállam által az uniós jog megsértésével tett, és ennél fogva semmis, az eljáró választottbíróság joghatóságának elfogadására irányuló kötelezettségvállalás joghatásait.

Végül mind az Achmea ítéletből, mind az uniós jog elsőbbsége és a lojális együttműködés elvéből az következik, hogy **a tagállamok nemcsak azt nem vállalhatják, hogy kivonják az uniós bírósági jogorvoslati rendszer alól azokat a jogvitákat, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak, hanem azt is vállalják, hogy amennyiben az ilyen jogvitát az említett joggal ellentétes kötelezettségvállalás alapján választottbíróság előtt kell elbírálni, vitatják azon választottbírósági kikötés vagy ad hoc választottbírósági megállapodás érvényességét, amely alapján az említett választottbírósághoz fordultak.**⁴

Így valamely tagállam bármilyen arra irányuló kísérlete, hogy egy másik tagállam beruházójával kötött szerződés útján orvosolja valamely választottbírósági kikötés semmisségét, ellentétes lenne az e kikötés érvényességének vitatására irányuló kötelezettséggel, és így jogellenessé tenné e szerződés valódi okát, mivel az ellentétes lenne az uniós jogrendet szabályozó rendelkezésekkel és alapvető elvekkel.

Következésképpen a Bíróság megállapítja, hogy **a nemzeti bíróság köteles hatályon kívül helyezni az uniós jogot sértő választottbírósági megállapodás alapján hozott választottbírósági ítéletet.**

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság

⁴ Az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás (HL 2020. L 169., 1. o.) 7. cikkének b) pontja által szintén megerősített következtetés.

előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499